

Дієприкметники в публіцистичних текстах І.М. Дзюби (матеріали до «Словника мови творчої особистості»)

До реєстру «Словника мови творчої особистості» залучено дієприкметники, дібрані з текстів збірників статей, виступів, інтерв'ю, фейлетонів, памфлетів літературознавця, публіциста І.М. Дзюби: «З криниці літ», «Порнократія на марші», «Спогади і роздуми на фінішній прямій», «Спрага», «Україна у пошуках нової ідентичності», «Чорний романтик Сергій Жадан». У словнику переважно описано ті мовні одиниці, що функціонують у сучасній українській мові, проте не були охоплені свого часу тлумачними словниками сучасної української загальнонавчальної лексики: «Словником української мови» в 11 т., «Словником української мови в 11 томах. Додатковий том» у 2 кн., одностомним «Словником української мови» за ред. В.В. Жайворонка.

Словникова стаття складається із заголовного слова, граматичної, стилістичної характеристики, описового тлумачення значення, ілюстративної зони. За необхідності статтю доповнено довідковою зоною, що містить культурологічну, історичну інформацію, а також вказівку на відсутність ілюстрацій у статті з дієприкметником у «Словнику української мови» в 11 т. Деякі дієприкметники супроводжено астериском (*) – знаком, що сигналізує про фіксацію слова в реєстрі зазначених словників з іншим значенням або без ілюстрації. З погляду послідовної похідності подані дієприкметники мотивовані не лише зафіксованими у вище названих тлумачних словниках твірними дієсловами, а й тими, що функціонуючи у текстах, ще не мають лексикографічного опрацювання (напр., *гротескувати* → *гротескований*, *емоціоналізувати* → *емоціоналізований*, *нобілізувати* → *нобілітований*). Також деякі дієприкметники є зразками черезступеневого словотворення (напр., *софістикований*). Твірною базою для дієприкметників слугує як одна основа, так і дві (напр., *високотехнологізований*, *кастово-елітаризований*). Подібні реєстрові одиниці належать до зразків авторської словотворчості.

вдосконалюваний, -а, -е. Який зазнає вдосконалювання; поліпшуваний, покращуваний. *Моральна деградація і розкультурування грізно прозирають крізь нескінченно розгалужувані і вдосконалювані формальні демократичні процедури, які самі собою не здатні замінити тріумфально скасовану систему вищих стримів, що забезпечують сублімацію біологічної енергії в культурні канали самоствердження* (ДзУП, 2006 (2001), 121).

вігрунтований, -а, -е. Обгрунтований, аргументований, потверджений переконливими доказами й фактами. *Тут науковці – політологи, культурологи, соціологи, соціолінгвісти – повинні запропонувати систему дій, вигрунтовану на аналізі реальностей й передбаченні перспектив* (ДзУП, 2006 (2001), 151).

вімудрований, -а, -е. Вигаданий унаслідок мудрування, розумування. *Ми знаємо, що ідеал цей залишився теоретичним посилом. Мабуть, інакше й бути не могло: тандж тут у самому накиданні світовому життю теоретичного ідеалу, вимудрованого благодійниками людства, а не «закладеного» в самому стані світу* (ДзУП, 2006 (2001), 119).

виселюваний, -а, -е. Якого виселяють з хати, рідної домівки. *Глибокий і довготривалий деструктивний вплив на психіку і духовність народу мала добровільна або вимушена участь сотен тисяч, а може, і мільйонів українців у політичних кампаніях проти «ворогів народу» і в розкуркуленні, коли нерідко сусіди в сусідів вишукували зерно або стягали хустку з голови у виселюваної «куркульки»* (ДзС, 2001 (2000), 91).

високотехнологізований, -а, -е. Пов'язаний з використанням найсучаснішого складного технологічного інструментарію. *Особливість нинішньої цивілізаційної ситуації хіба в тому, що порнократія (влада безстидства) виступає як могутня інституалізована сила, пафосу і краси діям якої надають сотні мільярдів доларів прибутку високотехнологізованого порнобізнесу* (ДзПМ, 2007, 17–18).

віспаній, -а, -е. Який випався. *«Двоїстий» сон (сон у сні). Сниться, наче спав довго-довго, а встав і вийшов – хочеться спати знову, таке відчуття, наче не спав зовсім. У чому річ? Виявляється: пішов у іншій сорочці, не в тій, у якій спав, – а в не виспаній за мене сорочці. (Все це – у сні.)* (ДзСР, 2008, 463).

віспеціалізований, -а, -е. Спеціально створений, випрацюваний, прилаштований до чогось. *Плин часу не спростував і не потьмарив ці*

візії як архаїчні чи анахронічні, вони й далі промовляють до людського розуму й сумління. Тим більше, що вони не є **виспеціалізованою** доктриною, а органічним елементом багатющого, складного і вічно живого смислу творів обох геніїв [Шевченка і Шиллера] (ДзКЛ, II, 2001 (1996), 293).

віддистанційований, -а, -е, *перен.* Який перебуває на певній дистанції, відстані від кого-, чого-небудь, відмежований, відсторонений від когось, чогось. *Скажімо, Рабле і Свіфт немовби принципово віддистанційовані від зображуваного ними світу. І «оцінки» даються ніби з погляду іншого, ідеального або спеціально повчального світу, в порівнянні цих різних світів – розвінчуваного і зразкового* (ДзУП, 2006, 522–523).

відкомбінований, -а, -е. Який становить поєднання, сполучення, комбінацію різних речей, відомостей (про інформацію); побудований. *У романі [Ліни Костенко «Записки українського самашедшого»] системно, – але з художньо і психологічно витриманими паузами, що мають запобігати надмірності й одноманітності... – подаються ці дотепно відкомбіновані (у свідомості самашедшого) густі інформкоктейлі, що викликають у читача то сміх, то сум, то розпачливі думки про те, куди ж це так завзято квапиться людство* (ДзП, 2011, 71–72).

гротескований, -а, -е. Який містить перебільшення, комічно або трагікомічно сполучає правдоподібність і карикатуру. *А тепер звернімося до поезії Віктора Гюго «Відповідь на звинувальний акт».. Бачимо схожу схему: спершу гротескований виклад неслухних звинувачень на свою адресу.. А потім – його палкий самозахист, що переростає в автоапологію та у виклад свого естетичного кредо, своєрідний естетичний маніфест, як і у Шевченка* (ДзКЛ, II, 2001 (1996), 304).

деперсоналізований, -а, -е. Який утратив особистісну ідентифікацію, характеристики, притаманні окремому індивіду. *Втім – ноосфера – не те, там потенціал духовності деперсоналізований, без незлічимої мозаїки індивідуальних з'явищ...* (ДзСР, 2008, 186).

детронований, -а, -е, *перен., ірон.* Позбавлений обожнювання, поклоніння, захоплення. *Своєрідний обертон мандрівок серця – його неслухняність. Аж до того, що коли розум схиляє до розчарування в коханому, серце живе своєю правдою-потребою, не хоче зрікатися вже й детронованого божества* (ДзП, 2011, 17 – 18).

деукраїнізований, -а, -е. Відлучений від української культури, звичаїв, мови, позбавлений національної свідомості українців. *Більшовизм багато зробив для заміни «старої» інтелігенції «ноюю», збільшовиченою, але їй вона не вся була надійно деукраїнізованою* (ДЗУП, 2006 (2001), 132).

емоціоналізований, -а, -е. Сповнений емоцій. *Під впливом німецького романтизму створили [декабристи] свій ідеал національно-самобутньої літератури та національного характеру, в якому мали б домінувати риси високої громадянськості, волелюбності, героїзму, тираноборства – тобто, фактично типовий класицистичний канон, але в романтичній емоціоналізованій інтерпретації* (ДзКЛ, 2001, 325).

загерметизований, -а, -е, *перен.* Позбавлений зв'язку з ким-, чим-небудь, закритий, відмежований; заблокований. *А втім, постає питання: чи так уже надійно загерметизованим був радянський світ, чи так абсолютно ізольованим від розтлінних впливів Заходу?* (ДзКЛ, II, 2001, 661).

законопрописаний, -а, -е. Якого офіційно прописали за певною адресою, офіційно зареєстрували місце його проживання. *Відчуття очужілої не залишало мене й багато років по тому, як я й сам став спершу умовним, а потім і «законопрописаним» киянином* (ДзСР, 2008, 446).

запитаний*, -а, -е. Який користується попитом, про який питають, яким цікавляться; запотребований. *А от поцікавтесь: чи дуже запитаний Салтиков-Штедрін у тих бібліотеках, де відпочивають його дореволюційні та радянські видання – твори, зібрання творів, вибране, окремі твори? Ой-ой...* (ДЗУП, 2006, 518). – У СУМ: без іл.

запопуляризований, -а, -е. Який став надто популярним, відомим усім, якого надмірно рекламували. *Тепер він [Ботанічний сад Академії наук] обжитий, загосподарений, запопуляризований, оброслий усіякими колізіями – від майнових до конфесійних, а тоді це був добрячий простір розкішного природного ландшафту* (ДзСР, 2008, 452).

затінений*, -а, -е, *перен.* Прихований, не виявлений відкрито, повною мірою, менш виразний, ніж інший. *Він [І. Фізер] не тільки скрупульозно віднаходить різні принципи, але не завжди акцентовані, часом «затінені», судження Потебні по всьому широкому і досить хаотично-*

му.. масиву його текстів.., – а й немовби зводить усе це до єдиного поля напруги теоретичної думки, окресленого ним як «психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні» (ДзКЛ, II, 2001 (1996), 646).

збаналізований, -а, -е. Якого зробили банальним, заяложеним, примітивним, позбавленим оригінальності, виразності. *Поняття ідеї в нас збаналізоване й скомпрометоване. Тим часом без великої ідеї немає твору літератури. Бо ідея – це не що інше, як глибина погляду на життя* (ДзСР, 2008, 252).

звойбований, -а, -е, розм. Поневолений, підкорений, переможений у збройній боротьбі. *А наскільки зболеніші слова зринали, може, з вуст отих звойбованих «варварів», з души зігнаних з отчої землі рабів, – та не дійшли вони до нас...* (ДзУП, 2006 (1978), 46).

здогадний*, -а, -е. Про існування якого можна здогадатися, припустити; імовірний. *Це.. спокійна, послідовно ведена оповідь [у поемі «Скіфська Одиссея» Ліни Костенко] про мандрівку такого собі умовного грека-купця вглиб Скіфії, Дніпром. Власне, він і не зовсім умовний, має якогось здогадного прототипа: поштовок до роботи поетичної уяви стала нотатка в УРЕ про знайдені в заплаві річки Супою.. залишки човна, кістяка людини* (ДзП, 2011, 57).

змірливий, -а, -е. Який містить примирення, злагоду; примирливий. *Слухав «Реквієм» Моцарта. На відміну від могутнього трагізму Вердієвого «Реквієму» (трагізм людської долі), Моцартів – не стільки трагічний, скільки змирливий і просвітлений, викликає енергію до життя і розкриття, самоствердження людини* (ДзСР, 2008, 293).

інтелектуалізований, -а, -е. З посиленими, поглибленими інтелектуальними основними положеннями, принципами. *Ліна Костенко немовби вивершила оцю тенденцію української поезії до досягнення світу Скіфії як самодостатнього й самоцінного, оборонивши його від інтелектуалізованих геополітичних спекуляцій та агресивної суб'єктивної міфологізації* (ДзП, 2011, 57).

кастово-елітаризований, -а, -е. Якому властива замкнутість, відособленість; пов'язаний з привілейованими верствами. *Навіть високородний Будда з його почуттям світового страждання постав як втеча з елітарного побуту і як альтернатива кастово-елітаризованому індуїзму* (ДзПМ, 2007, 6).

неасимільований, -а, -е. Який не зазнав асиміляції, уподібнення кому-, чому-небудь. *Втім, той же Гоббс жадобу завоювань уважав однією з небезпечних хвороб держави і застерігав державців від «неасимільованих» завоювань, які часто є тягарем і втрати які є меншою небезпекою, ніж здобути»* (ДзУП, 2006, 45).

недистанційований, -а, -е, *перен.* Невіддалений, невідмежований; який виражає зацікавлення, невідчужений. *Втім, чуттєве наближення до Христа, «недистанційований» погляд на Нього, «опобутовлений» образ Його постійних (мабуть, не лише хресних) мук за людину зустрінемо і в деяких інших поезіях Жадана* (ДзЧР, 2017). – Йдеться про цикл поезій «Атеїзм» сучасного українського письменника Сергія Вікторовича Жадана (нар. 1974 р.).

недорозпущений, -а, -е. Не повністю, не до кінця розпущений; який не остаточно припинив свою діяльність. *З одного боку, цей вихід [опозиції зі складу Верховної Ради] висвітлює абсурдність претензій кон'юнктурної олігархо-комуністичної «більшості» виступати від імені України і дав можливість Президентові України поставити питання про потребу перевиборів. Але з іншого боку, це перетворило недорозпущену Верховну Раду на рупор найбільш ненависницьких (за невеликими винятками) голосів* (ДзПМ, 2007, 91–92).

некомпенсований, -а, -е, *перен., книжн.* Незрівноважений, недоповнений; беззастережний. *Певно нігілізм, як безоглядне і принципово некомпенсоване заперечення цінностей.. коріниться в самій людській природі (суспільній, моральній і навіть біологічній), є однією з людських потенцій* (ДзКЛ, II, 2001 (1994), 651).

непаспортизований, -а, -е, *перен.* Який не зв'язаний з чимось конкретним, визначеним, окресленим; невизначений. *Естетика Ромена Роллана формувалася як естетика «героїчного реалізму», «героїчного оптимізму» (тобто, по суті, з виразною присутністю «непаспортизованої» романтики) і була глибоко зорієнтована на народне мистецтво* (ДзКЛ, II, 2001 (1984, 1991), 807).

нерозпочинаний, -а, -е. Який ще не розпочинали, до якого ще не приступали, за який ще не бралися; непочатий. *Скажімо, цикл «НЕП» [С. Жадана] – це, ой леле, здається, не про лєнінський неп і навіть не про наші нескінченно нерозпочинані «перебудови», а про мороку самовизначення*

«хворої свідомості» в атмосфері світової зневіри (ДзЧР, 2017). – Неп (нова економічна політика) – внутрішня політика керівництва колишнього Радянського Союзу, затверджена в березні 1921 р. Х з'їздом РКП(б) і скасована на початок 1930-х рр.

нетабуїований, -а, -е. Без табу, незаборонений, відкритий. *Не тільки про монахів мова. Як і тоді, коли вони уникають спокуси слова, бо ж «магітом слова, сказаного всує, / усяку нечисть можна притягти». Але ж слово має й інші, нетабуїоване життя, відповідне своїй летучій природі* (ДзП, 2011, 62 – 63). – І.М. Дзюба цитує поему «Сніг у Флоренції» Ліни Костенко.

нобілітований, -а, -е. Уведений у дворянство; який отримав дворянський титул, став дворянином. *Створюється, словами М. О. Максимовича, «однодумне громадське суспільство», тобто фактично перейняте національною ідеєю, ідеєю козацької держави, але саме намагання козацької старшини утвердити своє соціально привілейоване становище, прагнення бути **нобілітованими** і володіти «маєтностями» завадило опертю на весь народ* (ДзПМ, 2007 (2003), 11).

новонароджуваний, -а, -е. Створюваний у певний період, становлення якого відбувається на очах сучасників. *Але новонароджуваний соціалізм мав виховувати свого розбудовника* (ДзУП, 2006, 674).

новопрісланий, -а, -е. Якого недавно або щойно прислали. *Як відомо, голод в Україні почався в 1932 р., а наприкінці зими і навесні 1933-го – досяг страхітливих розмірів. Про що ж думало і до чого закликала в цей час **новопріслане** керівництво республіки?* (ДзУП, 2006, 646).

оберіганий, -а, -е, *перен.* Якого оберігають, захищають від дії негативних чинників, впливів. *Немилий він [Щедрін] і тій частині російської інтелігенції, яка раптом вирішила, що не було ніякої «тюрми народів», не було жажів кріпацтва, самодурства богопомазаників, гноблення думки й совісті, .. – а було процвітання, плекане благородними імператорами і **оберігане** витонченими гвардійськими офіцерами* (ДзУП, 2006, 517).

одержавлений*, -а, -е. 1. Який став власністю держави, підпорядкований державній владі, поставлений під контроль держави; націоналізований. *Професійна праця робітників була предметом інтенсивних наукових досліджень – на рівні технології, соціальної організації.. Поступово цей підхід опинявся в суперечності з прагматичними завданням*

ми *одержавленого* виробництва., яке вирішувало завдання підвищення продуктивності не так за допомогою технологічної модернізації., як шляхом збільшення трудової віддачі робітника (ДзУП, 2006, 670). 2. перен. Який набув поширення в державних структурах, вийшовши за межі певної соціальної групи населення, перетворившись на складник державної політики. Були ті, хто наввипередки поселявся в хати вивезених «куркулів», були й ті, хто здирав теплу хустку з шиї «куркулухи» на міліцейському возі й не соромився ходити в чужих чоботях (*одержавлене* гасло «грабуї награвоване») (ДзУП, 2006, 737). – У СУМ: без іл.

оказєнений, -а, -е, книжн. Забюрократизований, формальний; офіційний. До комсомолу і комсомольських обов'язків більшість ставилася серйозно. І не можна це пояснювати тільки ідеологічною задурманеністю. Комсомол ще не був остаточно **оказєнений**. У всякому разі, це була єдина арена, де молодь могла виявити свою громадянську активність, і не завжди і не в усьому то була конформістська активність (ДзСР, 2008, 119).

опобутовлений, -а, -е, перен. Якого наблизили до повсякденного буденного життя, занурили в побут. Втім, чуттєве наближення до Христа, «недистанційований» погляд на Нього, «**опобутовлений**» образ Його постійних (мабуть, не лише хресних) мук за людину зустрінемо і в деяких інших поезіях Жадана (ДзЧР, 2017). – Ідеться про цикл поезій «Атеїзм» С.В. Жадана.

пауперизований, -а, -е, книжн. Доведений до зубожіння, злиднів, втрати засобів до існування. Насправді він [більшовицький тоталітаризм] мав свою соціальну базу (**пауперизована** частина робітництва, селянства, ремісництва і міщанства, інтелігенції; інтернаціонал-революціонери з національних меншостей..) (ДзУП, 2006, 632).

представницько-структурований, -а, -е. Який має структуру, внутрішню організацію представництва, порядок обирання представників спільноти. Етнополітична недосформованість суспільства, за обтяжливих зовнішньополітичних умов, перешкоджала переростанню стихійної козацької демократії в **представницько-структуровану** (ДзУП, 2006 (2001), 128).

розгалужуваний, -а, -е. Якого поділяють на окремі напрями, частини, структурують. Моральна деградація і розкультурення грізно прози-

рають крізь нескінченно **розгалужувані** і вдосконалювані формальні демократичні процедури, які самі собою не здатні замінити тріумфально скасовану систему вищих стримів, що забезпечують сублімацію біологічної енергії в культурні канали самоствердження (ДзУП, 2006 (2001), 121).

розкручений, -а, -е, *перен.*, *розм.* Який став відомим, популярним завдяки частому згадуванню в засобах масової інформації, власній активній діяльності, підтримці своїх прихильників; розрекламований. *Давно хотілося написати про Сергія Жадана. Але зупиняло те, що він надто, як тепер шанобливо мовиться, «розкручений» зусиллями преси, своїх фанатів і літультрас, та й сам неабиякий майстер авторозкруток* (ДзЧР, 2017).

розкупорений, -а, -е. Надрукований без купюр, позбавлений купюр – пропусків, скорочень текстів. *До речі, там [у збірці «Цитатник» С. Жадана, надрукованій у видавництві «Фоліо» 2005 р.] опубліковано й повний варіант однойменного знакового вірша, який у виданні 1995 р. був поданий із купюрами.. В мене (як читача-совка) ці «розкупорені» строфи великої радості не викликали: в них, на мій подив, більше глумливості, ніж болю, а це начебто ж і не жаданівське. Може, я помиляюся* (ДзЧР, 2017).

розпінаний, -а, -е., *перен.* Який зазнав сильних моральних страждань, знуцань; знищений. *Та тільки тепер бачить [Маруся Чурай] поруйнований військом Радзивілла Київ, переживає всю глибину трагедії України, розтерзаної ворогами, сплюндрованої війнами, спустошеної пошестями, розпінаної власними дітьми-зрадниками* (ДзП, 2011, 45).

самозаявлений, -а, -е. Заявлений особисто, самим собою. *Керівники іншого типу, звичайно ж, є, але вони викликають сумнів у своїй ефективності і, попри будь-які самозаявлені «міжнародні» дипломи, залишаються маргіналами системи* (ДзУП, 2006, 734).

самонароджуваний, -а, -е, *перен.* Який повстає, виникає самостійно, без впливу сторонніх чинників. *Національна революція 1917 – 1920 років, а по-своєму – й доба українізації потужно збагатили палітру самонароджуваної української національної еліти, але знаємо, коли, як і чому вона була винищена* (ДзПМ, 2007 (2003), 9).

самостимульований, -а, -е. Який стимулює сам себе, здійснює розвиток своїми силами. *Культура – величина відносно самостійна і самостимульована в тому розумінні, що не детермінована безпосередньо матеріальним розвитком суспільства* (ДзУП, 2006, 251).

сконсолідований, -а, -е, книжн. Якого сконсолідували, об'єднали, згуртували. *І причина тут не лише в бракові безумовно авторитетних для всіх діячів, що запропонували б реалістичну (а не риторичну) програму розвитку, – але й у станові самого суспільства: воно не сконсолідоване, воно.. втратило віру не лише в імовірних провідників, а й у саму можливість конструктивних ідей* (ДзПМ, 2007, 12–13).

софістикований, -а, -е. Пов'язаний із надмірним використанням софізмів – умовисновків, що ґрунтуються на навмисне неправильному доборі вихідних засад. *Так, той же Джакомо Леонарді в «Роздумах італійця про романтичну поезію» піддавав сумніву народність романтизму як надто софістикованого, теоретизованого напрямку* (ДзКЛ, II, 2001 (1996), 318).

спогадуваний, -а, -е. Якого спогадують; згадуваний. *Не критимуся: мені [І. Дзюбі] дуже любо в цьому обжитому світі минулого, в спогадуваному колі давніх друзів, знайомих і малознайомих, близьких і далеких людей, у хаосі їхнього незабутнього різноголосся, – і я часто тікаю туди від бруталіщини нашої псевдоновобуржуазності* (ДзСР, 2008, 28).

сприми́тизований, -а, -е. Спрощений, збіднений, позбавлений певних ознак, рис. *Не кажу вже про тих наших доморослих політмудрагелів, для яких усяке відхилення від єдиного доступного їм сприми́зованого канону «русскости» – це вже «зоологічний націоналізм»* (ДзУП, 2006, 668).

спрозоро́нений, -а, -е, перен. Який став зрозумілим для кого-небудь за своїми думками, поглядами, інтересами тощо. *І. співвіднесений з сучасним понятійним апаратом (спрозорений ним, обтяжений ним чи розіп'ятий на ньому?) і сучасними «точками зростання» літературної теорії.. Потебня осмислюється як необхідно актуальний і неминуче плідний для інтелектуальної праці, для розв'язання проблем літературознавства і посягань на вічні таємниці творчості* (ДзКЛ, II, 2001 (1996), 648).

спрямовуваний, -а, -е, *перен.* Якого спрямовують у потрібному, заданому напрямку розвитку. *Малорозбірлива свідомість національно нечутливої людини сприймає це як природний вияв і результат органічних, «вроджених» переваг російської культури. І це на сьогодні – чинник русифікації. За цих умов, мабуть, варто.. спростувати уявлення, ніби йдеться про стихійний, природний, а не державно спрямовуваний і регульований процес* (ДзКЛ, II, 2001 (1990), 680).

стадійований, -а, -е. Який відбувається за стадіями, певними етапами, періодами, кожен з яких має свої особливості. *Втім, можна припускати, що Сталін не так уже й маніакально вірив у документовані версії про планомерно стадійовані, одна за одною, грандіозні змови проти нього* (ДзУП, 2006, 667).

ущемлюваний, -а, -е. Якого ущемлювали, піддавали утиску, якому завдавали неприємностей. *Літературним редактором (чи то редактором мови) був у нас Іван Юхимович Сенченко. Живий класик української літератури – хоч, сказати б, класик неофіційний, бо не раз гнаний і ущемлюваний, – але тим більше шанований* (ДзСР, 2008, 486).

Джерела

- ДзКЛ** – Дзюба І.М. З криниці літ: тритомовик. – Т. II. – К.: Обереги: Гелікон, 2001. – 848 с.
- ДзПМ** – Дзюба І. Порнократія на марші: статті, фейлетони, памфлети. – К.: Смолоскип, 2007. – 96 с.
- ДзС** – Дзюба І.М. Спрага. – К.: Ред. журн. «Український Світ», 2001. – 280 с.
- ДзСР** – Дзюба І.М. Спогади і роздуми на фінішній прямій. – К.: Криниця, 2008. – 928 с.
- ДзУП** – Дзюба І.М. Україна у пошуках нової ідентичності: статті, виступи, інтерв'ю, памфлети. – К.: Україна, 2006. – 848 с.
- ДзЧР** – Дзюба І.М. Чорний романтик Сергій Жадан. – К.: Либідь, 2017. – URL: <https://chtyvo.org.ua>